

ODBOR LEGISLATIVY, PRÁVA A ANALÝZ

Základní informace o nové úpravě přestupků podnikajících fyzických osob

Dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, který nahradil dosud účinný zákon o přestupcích. Tímto zákonem došlo ke komplexní změně odpovědnosti podnikajících fyzických osob, tzv. OSVČ, za přestupky.

Nově jsou podmínky odpovědnosti za přestupky OSVČ shodné s podmínkami pro právnické osoby. Co si lze pod touto změnou představit?

Předně pro spáchání přestupku právnickou osobou nebo OSVČ není vyžadováno zavinění, zákon zde zavádí tzv. **objektivní odpovědnost**. V praxi tedy bude podstatné, že OSVČ, například řemeslník, porušil některou z povinností, kterou mu zákon ukládá, bez ohledu na to, zda tak učinil úmyslně, či z nedbalosti.

„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný“

Základní **podmínky pro vznik odpovědnosti OSVČ**, vyplývající ze samotné definice přestupku, tedy jsou:

- **spáchání jednání, které zvláštní zákon označuje za přestupek** (například přestupek dle § 140 odst. 1 písm. c) z. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti – umožnění výkonu nelegální práce – řemeslník si „najme brigádníka“, aniž by s ním uzavřel pracovněprávní vztah);
- **ke spáchání došlo při podnikatelské činnosti nebo v souvislosti s ní** (například pokud řemeslník ve svém osobním volnu bude zastaven při rychlé jízdě a dopustí se přestupku, bude odpovědný jako osoba fyzická, nikoliv jako podnikatel);
- **jednání se dopustí podnikatel, nebo jiné osoby, jejichž jednání je podnikateli přičitatelné.**

Co je přičitatelnost? Jednání je podnikající fyzické osobě přičitatelné tehdy, pokud se jej dopustí sama (například sám řemeslník nesplní některou se zákonem uložených povinností). Dále mohou být podnikateli přičítána jednání těchto osob:

- a) *zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení* (například vedoucí provozovny nesplní povinnosti, vztahující se k této provozovně – třeba ji správně neoznačí);

ODBOR LEGISLATIVY, PRÁVA A ANALÝZ

- b) *fyzická osoba, která plní úkoly podnikající fyzické osoby (zde se jedná o jakoukoliv osobu, která plní nějaký úkol, bez ohledu na to, zda je zaměstnancem – například rodinný příslušník OSVČ nesprávnou manipulací s nebezpečným odpadem kontaminuje vodu v blízkém rybníce);*
- c) *fyzická osoba, kterou podnikající fyzická osoba používá při své činnosti (například personální agentura, která má pro zaměstnavatele vybrat nového zaměstnance, se dopustí diskriminace z důvodu věku – OSVČ žádá pouze mladé či bezdětné zaměstnance);*
- d) *fyzická osoba, která za podnikající fyzickou osobu jednala, jestliže podnikající fyzická osoba výsledku takového jednání využila (opět se nemusí jednat přímo o zaměstnance, ale jakoukoliv osobu, která například předjednávala uzavření pracovních smluv s dalšími osobami).*

V případě shora uvedených osob **má podnikatel možnost zbavit se odpovědnosti tzv. vyviněním**. Zákon umožňuje, aby podnikatel prokázal, že **vynaložil veškeré možné úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil**. Například tedy podnikatel prokáže, že zaměstnance pravidelně školí a vykonává kontrolu nad jejich činností. Je samozřejmě vhodné udílet zaměstnancům zásadní pokyny písemnou formou. Stejně tak je vhodné, aby si podnikatel po proškolení zaměstnance, nechal tuto skutečnost podepsat (například při přijetí zaměstnance na pozici prodavač podnikatel upozorní zaměstnance na povinnost vydat zákazníkům účtenku, zaměstnanec podepíše, že byl s touto povinností seznámen).

Zásadní novinkou je **změna v promlčecích dobách**. Původní roční lhůta se nově dělí na dvě možné promlčecí doby. Pro přestupky, u nichž lze uložit pokutu s horní hranicí pod 100.000 Kč, je promlčecí doba **1 rok** (například neoznámení pokračování v živnosti živnostenskému úřadu). Přestupky, u kterých horní hranice převyšuje 100.000 Kč, je promlčecí doba **3 roky**. **Po uplynutí této doby zaniká odpovědnost za přestupek a čin již nelze potrestat.**

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka A 8179
FLORENTINUM (recepcie A), Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1, IČ: 49 27 95 30
e-mail: office@komora.cz, telefon: + 420 266 721 300

www.komora.cz

ODBOR LEGISLATIVY, PRÁVA A ANALÝZ

Nejčastější přestupky podnikatelů

Zjištěná porušení:		Počet
Povinnosti vztahující se k provozování živnosti v provozovně ¹	Neoznámená provozovna	164
	Neoznačená provozovna	119
Nevydávání dokladu o prodeji zboží či poskytnutí služby ²		63
Neoznačení sídla ³		61
Porušení povinností stanovených tržním řádem ⁴		60
Neoprávněné podnikání (provozování činností bez živnostenského oprávnění) ⁵		32
Neprokázání způsobu nabytí prodávaného zboží nebo materiálu k poskytování služeb ⁶		20

Nejčastěji se OSVČ dopouštějí přestupků dle živnostenského zákona. Zmínit lze zejména pochybení při označování provozovny či neplnění informační povinnosti vůči živnostenskému úřadu. Pro představu přikládáme tabulku, v níž jsou uvedeny nejčastější porušení, zjištěná živnostenským odborem Městské části Praha 1 v roce 2016¹:

Například výše zmíněné nevystavení dokladu o prodeji zboží bude typickým případem, u něhož bude dovozována odpovědnost podnikatele na základě přičitatelnosti. V případě, že zaměstnanec (např. prodavač) doklad nevystaví, případná pokuta bude uložena podnikateli!

Dále stojí za zmínku přestupky zjištěné Státním úřadem inspekce práce, který provádí kontrolu ve třech hlavních oblastech – bezpečnost a ochrana zdraví při práci, pracovněprávní vztahy a dodržování povinností dle zákona o zaměstnanosti (zejména nelegální zaměstnávání). Ze statistik² za rok 2015 vyplývá, že nejčastější porušení na úseku pracovněprávních vztahů byla zjištěna v oblasti odměňování (např. zkrácení mzdy, nevyplacení mzdy) a pracovních poměrech (tzv. švarc systém). Na úseku zaměstnanosti

¹ Městská část Praha 1. *Informace o výsledcích kontrol za rok 2016*. 2016. Dostupné online: http://www.praha1.cz/cps/media/UMCP1_1562_2017_informace_vysledky_kontrol_ZIO_2016.pdf

² Státní úřad inspekce práce. *Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí za rok 2015*. 2016. Dostupné online: <http://www.suip.cz/files/suip-ff052a3c86273e3ed0bcaab9504b0042/rocní-souhrnná-zpráva-o-výsledcích-kontrolních-akcí-provedených-inspekci-práce-v-roce-2015.pdf>

ODBOR LEGISLATIVY, PRÁVA A ANALÝZ

se pak podnikatelé nejčastěji dopouštěli porušení ustanovení o zaměstnávání bez uzavřeného pracovního poměru či zaměstnávání cizinců. Státní úřad inspekce práce zjistil v řadě případů i pochybení v oblasti tzv. zastřené agenturního zaměstnávání.

ODBOR LEGISLATIVY, PRÁVA A ANALÝZ

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

PRAHA, ČERVENEC 2017

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka A 8179

FLORENTINUM (recepce A), Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1, IČ: 49 27 95 30

e-mail: office@komora.cz, telefon: + 420 266 721 300

www.komora.cz

Stránka 4 z 4